

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- **compensatieregeling impact Covid-19 voor het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen (FWO), Technopolis/Flanders Technology International (FTI) en de Syntra's**
- **Ontwerp besluit van de Vlaamse Regering houdende de herverdeling van begrotingsartikelen van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2021 in het kader van deze compensatieregeling Covid-19**

Samenvatting

De coronapandemie heeft tal van instellingen tijdelijk in hun werking geraakt onder andere door de maatregelen die de federale overheid heeft genomen om de gevolgen van het coronavirus in ons land te beperken. Voor enkele van onze instellingen werden nog geen steunmaatregelen voorzien, waardoor zij nu dringende liquiditeitsnoden hebben. Dit is het geval voor volgende instellingen in de beleidsvelden economie, wetenschappelijk onderzoek, innovatie en wetenschapscommunicatie: FWO, FTI/Technopolis en de Syntra opleidingscentra.

Deze nota wil een voorstel voorleggen om voor deze instellingen een compensatieregeling uit te werken. Meer bepaald gaat het over middelen voor de verlenging van bepaalde onderzoeksmandaten bij het FWO, de geleden inkomstenderving wegens het verplicht sluiten van het FTI/Technopolis bezoekerscentrum en de sluiting/overstap naar online leren van/bij de Syntra opleidingscentra.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

De maatregel valt onder de beleidsvelden Economie en Wetenschapsbeleid.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, artikel 5;
- Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van artikel 5 van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, wat betreft de omgevingsvergunning;
- Besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van bepaalde tijdelijke maatregelen in de beleidsvelden economie, wetenschappelijk onderzoek, innovatie en wetenschaps-communicatie door de civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid ingevolge van het coronavirus COVID-19, van 5 juni 2020.

2. INHOUD

De coronapandemie heeft tal van instellingen tijdelijk in hun werking geraakt onder andere door de maatregelen die de federale overheid heeft genomen om de gevolgen van het coronavirus in ons land te beperken. Deze corona-crisis met de opgelegde sluitingen en exploitatiebeperkingen heeft dus ook een zeer zware impact op heel wat bedrijfsactiviteiten en sectoren. Er werden reeds heel wat steunmaatregelen opgestart, maar voor enkele van onze instellingen waren deze maatregelen niet van toepassing, waardoor zij nu dringende liquiditeitsnoden hebben of bijkomende middelen nodig hebben om bv. onderzoeksmandaten te kunnen verlengen.

Dit is dus ook het geval voor instellingen in de beleidsvelden economie, wetenschappelijk onderzoek, innovatie en wetenschapscommunicatie. De Nationale Veiligheidsraad heeft eerder beslist dat bv. evenementen en meetings niet kunnen doorgaan, dat thuiswerk de norm werd (waardoor bv onderzoekslabo's gesloten werden), etc. Bezoekerscentra, waaronder Technopolis in Mechelen, en de Syntra opleidingscentra dienden verplicht de deuren te sluiten. Door deze maatregelen kunnen bepaalde doelstellingen of voorwaarden waaronder bepaalde subsidies of financiering aan deze instellingen of onderzoekers verleend werden, niet meer of moeilijk gehaald worden. Maar vooral heeft dit uiteraard ook een grote impact langs de inkomstzijde voor deze instellingen. Deze nota wil een voorstel voorleggen om voor deze instellingen een compensatieregeling uit te werken. Meer bepaald gaat het over de aspirant onderzoeksmandaten bij het FWO; FTI/Technopolis; en de Syntra opleidingscentra.

1. FWO

1.1. Probleemstelling omwille van Corona

Sinds het uitbreken van de Covid-19-crisis en de verschillende maatregelen tegen de verspreiding van het virus, ondervonden heel wat onderzoekers diverse vormen van hinder bij, of de onmogelijkheid van het uitvoeren van onderzoeksactiviteiten. Naast sociale en medische aspecten zagen onderzoekers zich specifiek geconfronteerd met beperkte toegang tot onderzoeksfaciliteiten (laboratoria, bibliotheken, archieven) en een zo goed als stilgevallen internationale mobiliteit. Verschillende vormen van datacollectie werden sterk vertraagd of dienden onderbroken te worden.

Het FWO voerde in overleg met de Vlaamse universiteiten reeds een aantal budgetneutrale maatregelen in, zoals bijvoorbeeld flexibeler aanwending van de bench fee, en het aanmoedigen van melden van vertragingen en problemen in de mandaataanvragen en de wetenschappelijke verslaggeving, zodat hiermee ook rekening gehouden kan worden bij de evaluatie.

M.b.t. de eventuele maatregelen met budgettaire impact, zoals het verlengen van mandaten, heeft de raad van bestuur van het FWO beslist deze enkel uit te voeren indien dit in overeenstemming met de

betrokken onthaalinstellingen kan gebeuren en de nodige extra middelen worden voorzien vanwege de Vlaamse overheid, zodat er uniforme maatregelen kunnen genomen worden voor alle onderzoekers die actief zijn aan de Vlaamse universiteiten en andere onthaalinstellingen. Enkel op deze manier krijgen de betrokken onderzoekers een gelijke kans op een eventuele verlenging van hun mandaat.

1.2. Omvang van het probleem en de financiële impact

Het probleem situeert zich vooral bij de onderzoeksmandaten. Bij de FWO-onderzoeksprojecten is er de reglementair voorziene mogelijkheid om twee jaar na de formele einddatum van het project zowel de middelen voor personeel als die voor werking verder aan te wenden met het oog op de afronding van het onderzoek. Voor mandaathouders is de situatie echter verschillend.

Uit een bevraging door de Universiteit Antwerpen onder zijn onderzoekers bleek dat de coronacrisis grote negatieve impact heeft op zowat de helft van de onderzoekers. Deze groep kan de Covid-19 situatie niet (volledig) opvangen door werken met online beschikbare data, of door herschikken van werkpakketten en bijsturen van onderzoeksvragen, en ook niet door mandaten te verlengen via projecten waarvoor er nog budget is of via eigen middelen van de onderzoeksgroep. Vaak is dit vangnet er niet en komt de afronding van het project of mandaat binnen de voorziene termijn in gevaar, omdat essentiële onderzoeksactiviteiten (zoals dataverzameling) niet of met vertraging kunnen worden uitgevoerd. Deze enquête dateert van vorig jaar, maar de aanhoudende crisissituatie en de maatregelen rond de tweede en derde golf wijzen minstens op een bestendiging van deze situatie.

De problematiek is het meest nijpend voor aspiranten in het laatste jaar van hun mandaat. Zij hebben in een cruciale fase van hun mandaat vaak ernstige hinder en niet meer in te halen vertraging opgelopen naar de afronding van hun aspirantenmandaat met een doctoraat, de belangrijkste deliverable van hun mandaat. Ook voor de aspiranten die momenteel in hun derde mandaatjaar zitten valt de meest cruciale periode van data collectie samen met de aanhoudende crisissituatie. Ook voor hen zal in een aantal gevallen deze vertraging niet meer tijdig ingehaald of geremedieerd kunnen worden.

Er zijn momenteel resp. 199 en 187 FWO aspiranten fundamenteel onderzoek (FO) en strategisch basisonderzoek (SB) in hun laatste beursjaar, dat in de regel eindigt op 30 september 2021 (aspirant FO) en 31 december 2021 (aspirant SB). Er zijn 208 resp. 192 FWO aspiranten die eind 2022 in hun vierde en laatste beursjaar komen.

Ook postdoctorale onderzoekers lijden onder de huidige coronacrisis, waarbij hun onderzoeksactiviteiten in bepaalde situaties ook achterstand en vertraging hebben opgelopen. De eventuele mogelijkheid tot verlenging van (junior) postdoctorale mandaten wordt door de universiteiten echter als minder prioritair onthaald. Niet alleen hebben de universiteiten zelf geen middelen om de eigen postdoctorale onderzoekers een verlenging aan te bieden, een postdoc mandaat is in tegenstelling tot een aspirant beurs geen resultaatsverbintenis zoals een doctoraat bij de aspiranten.

Inmiddels lanceerde het F.R.S.-FNRS een oproep naar haar aspiranten voor het verlengen van aspirantenbeurzen met 1 tot 3 maanden. De Franse gemeenschapsregering voorziet 900.000 euro aan extra middelen om ongeveer 100 aspirant beurzen te verlengen met maximum 3 maanden. Tot nader order worden ook daar de postdoc mandaathouders voor mogelijke verlenging van hun mandaat buiten beschouwing gelaten.

Er wordt nog gewezen op het feit dat in de raad van bestuur van FWO dezelfde visie lange tijd werd aangehouden om in eerste instantie werden enkel budgetneutrale maatregelen genomen aangezien doctoraatstudenten dit zelf konden opvangen door bijvoorbeeld wat meer tijd te nemen om de resultaten (thuis) te verwerken. Dit was telkens zo op de RvB van maart tot december 2020. Natuurlijk, nu dat de crisis een langere tijd bleef aanslepen, en omdat bijvoorbeeld ook het FNRS een initiatief tot verlengen van mandaten had genomen, waarbij het van belang is dat FWO-mandaathouders op gelijke voet kunnen

behandeld worden, kwam de noodzaak tot het uitwerken van een voorstel tot het verlengen van de mandaten. Ook hier, dit gaat enkel over de mandaathouders die zich in de laatste fase van hun onderzoek bevinden. Dit om aan te geven dat de raad van bestuur van FWO duurzaam omsprong met hun financiering, en pas omdat de crisis zolang blijft aanslepen, de noodzaak tot een compensatie aanvraagt. Dit enkel voor de doctoraatstudenten in hun laatste jaren, en enkel voor een verlenging van 3 tot 6 maanden.

Tijdens de vergadering van de raad van bestuur van 16 december 2020 werd er dan ook conform deze visie beslist om het resterend saldo van het beleidskrediet 2020 in te zetten voor de oproep projecten fundamenteel onderzoek (met een stijging van het slaagpercentage van 21,6 procent naar 22,3 procent). Op het moment dat deze beslissing werd genomen was er nog het geloof dat het einde van de crisis in zicht was dankzij de opstart van de vaccinatiecampagne waardoor de hinder voor onderzoekers alsnog beperkt zou kunnen worden (bv. openen van universiteiten voor de start van het tweede semester) en er dus geen compensatie nodig zou zijn. Voor 2021 ziet FWO terug een groei in het aantal aanvragen voor bijvoorbeeld internationaal mobiliteitskredieten, en dit in combinatie met de uitgestelde studieverblijven die nu alsnog worden opgenomen. Dit betekent dat het op dit ogenblik zeer moeilijk is om in te schatten of er middelen ter beschikking zullen zijn om via dit kanaal de financiering van de mandaatverlengingen te financieren.

1.3. Voorstel van (gedeeltelijke) compensatie en benodigd budget

Er wordt voorgesteld om vanuit het FWO in 2021 een oproep te lanceren naar de betrokken aspiranten die dan in hun laatste mandaatjaar zijn. Deze zouden dan uitgenodigd worden een gemotiveerde aanvraag bij hun onthaalinstelling in te dienen, voor een verlenging van hun mandaat met 3 tot 6 maanden.

Op basis van elementen aangereikt door de Vlaamse universiteiten worden een uniforme aanpak en dito beoordelingscriteria voorgesteld. Belangrijkste toekenningscriterium hierbij is dat men kan aantonen dat een aantal voor het doctoraat cruciale onderzoeksactiviteiten op vlak van datacollectie omwille van Covid-19 niet of pas na uitstel (zijn) kunnen doorgaan, met een vertraging van minstens drie maanden voor het afwerken van het doctoraatsonderzoek als gevolg, en dat deze vertraging enkel geremedieerd kan worden door een verlenging van het FWO mandaat.

Het is dus van belang dat de toekenningscriteria gebaseerd zijn op ernstige en niet in te halen vertraging op vlak van datacollectie, en uniform zijn over de universiteiten en over de types doctoraatsmandaten (FWO-aspirant en andere). De FWO oproep is dus geen automatische toekenning, maar een selectie na de gemotiveerde aanvraag.

Vertragingen te wijten aan sociale of medische gevolgen van Corona kunnen reeds opgevangen worden door een verlenging van het mandaat conform de FWO aspirant reglementen Art. 26 §3 (ziekte, (Corona)ouderschapsverlof, e.d.) of §4 (verminderd arbeidsrendement om medische en/of sociale redenen).

Centraal bij de uniforme aanpak staat de beoordeling van de aanvragen tot verlenging, en een voorstel van toe te kennen verlengingen aan het FWO, door de onderzoeksraad (of equivalent) van de betrokken onthaalinstelling, en dit op basis van het dossier, de aanvraag en het advies van de promotor. De onderzoeksraden staan ook reeds in voor de evaluatie en toekenning van verlengingsaanvragen door BOF-begunstigden.

Verlengingen van 3 tot maximum 6 maanden kunnen toegekend worden. De raad van bestuur van het FWO bekrachtigt de voorstellen en stelt deze zo nodig bij, met inachtneming van de beschikbare middelen (zo nodig door de voorgestelde verlengingsduur in te korten). Een bevraging van de doctoraat studenten

aan de KU Leuven leerde immers dat een vertraging van 3 à 6 maanden wordt gerapporteerd, en dit vooral in de tweede helft van het doctoraatstraject. Dus die in hun laatste (4e) en voorlaatste (3e jaar) bevinden.

De kostprijs van een FWO-aspirant in zijn/haar laatste beursjaar bedraagt momenteel 4.115 euro per maand (beursstatuut). Voor het begroten van het benodigde budget gaat men uit van een toekenningspercentage van maximum 15% (totaal aantal toegekende maanden tegenover een totaal gebaseerd op 6 maanden voor alle laatstejaars aspiranten).

Indien de helft van deze aspiranten een aanvraag tot verlenging met 6 maanden zou indienen (schatting gebaseerd op enquête Universiteit Antwerpen) komt dit overeen met een aanvaardbare selectiekans van 30% op de aangevraagde verlengingen. De nodige middelen per jaar en per aspirant programma worden weergegeven in onderstaande overzichtstabellen. Ze zijn gebaseerd op een maandkost van 4.115 euro en de huidige aantallen 4^e en 3^e jaars aspiranten (199 en 208 FO, 187 en 192 SB).

1.4. Overzichtstabel – kostprijs verlenging mandaten FWO

FWO zal deze middelen als volgt in zijn begroting voorzien:

VEK/VAK (in k€)				2021
Aspiranten FO				1.507
Aspiranten SB				1.404
TOTAAL				2.911

1.5. Regelgeving

Deze verlenging werd reeds mogelijk gemaakt door het Besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van bepaalde tijdelijke maatregelen in de beleidsvelden economie, wetenschappelijk onderzoek, innovatie en wetenschapscommunicatie door de civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid ingevolge van het coronavirus COVID-19 van 5 juni 2020 (VR 2020 0506 doc 0571/2).

Indien de vertraging het gevolg is van de civiele noodsituatie ingevolge COVID-19, kunnen gesubsidieerde projecten in het beleidsveld wetenschap door de bevoegde administratie, hier FWO, verlengd worden met een termijn, rekening houdend met de duur van de civiele noodsituatie zoals vastgesteld door de Vlaamse Regering. Gezien de voorgestelde verlenging maximum 6 maanden bedraagt en de duur van de civiele noodsituatie ondertussen reeds twee keer is vastgesteld op 120 dagen en de verlengingen louter het gevolg zijn van de civiele noodsituatie ingevolge COVID-19 is dit ook reglementair mogelijk o.b.v. bovengenoemd besluit.

2. FTI/Technopolis

2.1. impact Corona op KPI's

F.T.I vzw/Technopolis is het publiekscentrum voor wetenschap en technologie. De instelling heeft een belangrijke negatieve impact ondervonden van de maatregelen die de overheid vanaf half maart 2020 opgelegd heeft.

Vanaf 18 maart 2020 moest het doe-centrum sluiten omwille van de eerste lock-down. In totaal was in 2020 het doe-centrum Technopolis 177 dagen gesloten. De dagen dat het doe-centrum wel geopend was, na de eerste lock-down, bleven er verschillende beperkende maatregelen van kracht die een invloed hebben gehad op de bezoekerscapaciteit. Hierdoor viel het bezoekersaantal terug van 282.210 bezoekers in 2019 tot 130.858 bezoekers in 2020.

Die terugval van het bezoekersaantal heeft een impact op de KPI m.b.t. het bereik. Deze KPI kon in 2020 onmogelijk behaald worden, noch voor wat de uitbating van het doe-centrum Technopolis betreft, noch voor haar outreach activiteiten.

De 3 financiële KPI's, met name m.b.t. het behalen van inkomsten uit partnerships, afbouw van de verliezen m.b.t. het doe-centrum en financiële groei, konden evenmin behaald worden omwille van de impact van Covid-19.

In 2020 werden dus slechts 8 van de 12 KPI's behaald. Volgens de bepalingen in het Convenant 2019-2023 met de Vlaamse Gemeenschap zou er hierdoor slechts 40% van het saldo kunnen uitbetaald worden. De Vlaamse overheid heeft echter haar engagement gegeven tot volledige uitbetaling van de subsidies voor 2020 gezien de uitzonderlijke omstandigheden en het oorzakelijk verband tussen deze omstandigheden en het niet behalen van de vooropgestelde KPI's.

2.2. Andere tegemoetkomingen reeds vanuit de overheid toegekend.

In totaal heeft FTI/Technopolis in 2020 voor 110.777,54 euro aan Corona-premies ontvangen van VLAIO, meer bepaald een Corona ondersteuningspremie van 2000 euro, twee Corona-hinderpremies voor een totaal bedrag van 10.720 euro en premie uit het Vlaams Beschermingsmechanisme van 98.057,54 euro. Bij F.T.I./Technopolis werd in 2020 een bedrag van 186.502,59 euro geboekt als RSZ compensatiepremie.

2.3. De impact van Corona op de resultaten van 2020

Bedrijfsopbrengsten:

De totale bedrijfsopbrengsten per 31 december 2020 bedragen 74% t.o.v. de begroting. Indien de toelagen buiten beschouwen worden gelaten, bedragen de actuele bedrijfsopbrengsten slechts 54% t.o.v. de begroting. Dat is 46% lager.

De totale omzet 2020 (2.228K eur) bedraagt 46% tegenover de totale omzet in 2019 (4.815K eur) met 130.858 bezoekers in 2020 tegenover 282.210 in 2019.

Covid-19 heeft niet enkel het fysieke doe-centrum getroffen, ook de outreach activiteiten zoals Technopolis on Tour is verplicht moeten stoppen. Vanaf september werd naar de scholen gegaan met het programma Technopolis op school.

Tegenover de begrote omzetcijfers voor 2020 werden volgende percentages behaald in 2020:

- Ticketing 49%
- Shop 44%
- Restaurant 42%
- Evenementen 18%
- Verjaardagsfeestjes 17%
- Outreach activiteiten 38%

De inkomsten uit partnerships bedragen 142 Keur of 24% van het begrote bedrag voor 2020. Door Covid-19 is het moeilijk nieuwe partners aan te trekken.

Bedrijfskosten:

Kostenbesparende initiatieven van F.T.I./ Technopolis met volgende mindere uitgaven in 2020:

De bedrijfskosten per 31 december 2020 bedragen 80% t.o.v. de begroting. Dat is 20% lager.

In 2020 werd actief kostenbesparend gewerkt, 85% aan kosten in 2020 tegenover 2019. Contracten die konden worden opgeschort omwille van Corona werden opgeschort. Enkele kleine contracten werden stopgezet. Aankopen voor de shop, het restaurant en de evenementen met derden: 27% in 2020 tegenover 2019. Door de sluitingen werd 46% bespaard op de nutsvoorzieningen: brandstof, elektriciteit.

De totale kosten aan bezoldigingen en sociale lasten is 81% voor 2020 tegenover begroot voor 2020 én tegenover 2019. Een besparing van 19% door medewerkers omwille van Corona op tijdelijke werkloosheid te plaatsen. Het toepassen van tijdelijke werkloosheid brengt uitsparingen op de personeelskosten van volgende looncomponenten met zich mee. Alle andere voordelen blijven gewoon doorlopen. De interimkosten zijn eveneens aanzienlijk lager.

Extra kosten veroorzaakt door Corona zijn o.m.

- Divers IT materiaal, laptops om thuiswerk mogelijk te maken en aankoop nieuwe server (29 Keur);
- De ontsmettingspunten in de tentoonstellingsruimte i.k.v. Corona (9 keur).

2.4. Conclusie FTI/Technopolis

Uit de geconsolideerde balans en resultatenrekening van 2020 blijkt dat F.T.I./Technopolis het boekjaar 2020 afsluit met een verlies van 801.844,16 euro. De begroting opgesteld voor 2020 ging uit van minstens een evenwicht.

Het voorstel vanuit de Raad van Bestuur aan de Algemene vergadering is om het verlies toe te voegen aan de gecumuleerde verliezen. Sinds het boekjaar 2016 had de vennootschap jaar na jaar winst geboekt en werden de gecumuleerde verliezen afgebouwd. Dat wordt nu voor een groot stuk tenietgedaan.

Door de verliezen verhoogt de schuldenlast en kan FTI/Technopolis geen reserves opbouwen voor toekomstige vernieuwingen na 2023. De bedoeling zoals voorgeschreven in de conventant was dat ze deze zouden opbouwen met de overschotten die worden gegenereerd. Naar alle verwachting zou dit in 2020 gelukt zijn (zoals in 2019) en waarschijnlijk in 2021 ook.

Ook 2021 zal een moeilijk jaar zijn voor FTI/Technopolis. Men hoopt 200.000 bezoekers te kunnen aan te trekken door de herstart van de schoolbezoeken in het najaar. De financiële compensatie zou de organisatie in staat stellen om de solvabiliteit en het Eigen Vermogen te herstellen en de aangepaste plannen verder vorm te geven. In het bijzonder gaat het dan over de ontwikkeling van buiten tentoonstellingen en de uitbouw van een (betalend) digitaal aanbod. Deze initiatieven moeten de organisatie beter bestand maken tegen crisissen zoals Corona.

3. SYNTRA

3.1. Impact Corona

De SYNTRA vzw ontvangen een subsidie voor de organisatie van de ondernemerschapstrajecten (OT) van VLAIO. Deze subsidie wordt gevat binnen de begrotingsdotatie en -kredieten van VLAIO. De totaal beschikbare structurele basisfinanciering voor 2021-2022 via VLAIO bedraagt 42.311.000 euro.

Het huidige cursusjaar (tot en met augustus 2021) wordt gefinancierd op basis van opgebouwde rechten uit het verleden. Hiervoor werd in totaal € 27.338.716 uitbetaald. Voor het najaar (1 september tot en met 31 december 2021) blijft er 14.972.284 euro over voor de financiering van de gesloten oproep.

De SYNTRA ondervinden n.a.v. de corona crisis volgende impact:

- De lessen op de campus worden tot een minimum beperkt. In veel gevallen worden de opleidingen online georganiseerd;
- Sommige opleidingen, bv. in de sector van de contactberoepen, moesten tijdelijk opgeschort worden en moeten opnieuw ingepland worden. SYNTRA streven ernaar de lessen maximaal in te halen;
- Praktijkgerichte cursussen kunnen slechts in kleine groepjes doorgaan, mits inachtneming van strenge veiligheidsvoorschriften. Dit heeft tot gevolg dat er gewerkt wordt met ontdubbeling, beurtsystemen, deels op de campus, deels online volgen ...;
- Werkplekleren, stages, bedrijfsbezoeken, projecten,... kunnen in sommige sectoren niet doorgaan, waardoor SYNTRA met de nodige creativiteit en vindingrijkheid op zoek gaan naar alternatieven voor de invulling van de praktijkcomponent, wat vaak extra docent-, begeleidings- en organisatiekosten met zich meebrengt;
- Er worden veel inspanningen geleverd om de cursist maximaal in het online verhaal mee te nemen, maar lange tijd online les volgen is niet voor iedereen weggelegd. Sommige cursisten haken af;
- Al deze elementen zorgen gemiddeld voor een dalende bezetting en een hogere docentkost per opleidingsmoment;

- Een grote extra uitdaging voor SYNTRA is ook de docenten in hun rol en aanpak te heroriënteren om online te kunnen functioneren. Er werden extra personeelsleden ingezet om de docenten te begeleiden met webinars, het aanreiken van tools ...;
- Online leren vereist uiteraard ook een goed functionerend LMS (*learning management system*), in alle SYNTRA werd het online leerplatform BBB (Big Blue Button) – Moodle op kruissnelheid geoptimaliseerd, wat eveneens extra mankracht vergde. Daarnaast werden ook extra personeelsleden ingezet om alles tijdig beschikbaar te zetten voor de cursisten, die cursisten wegwijs te maken ...;
- Andere extra uitgaven zijn het rechtstreeks gevolg van de opgelegde veiligheidsmaatregelen: aankoop van mondklappers, gelaatsschermen, plexi bescherming, markeringen, bewegwijzering, CO2-meters, extra onderhouds- en schoonmaakproducten, handgels, maar ook hogere personeelskosten voor preventieadviseurs, stewards ...

Bijgevolg ondervinden de werkingsmiddelen van de SYNTRA een sterke impact, door enerzijds extra noodzakelijke uitgaven en anderzijds gederfde inkomsten.

3.2. Tools e-leren

Door Covid-19 zijn veel volwassenen vertrouwd geraakt met leren en werken in een digitale omgeving. Online leren kan drempels tot leren, zoals tijd en plaats, wegnemen en de leerbereidheid verhogen. Covid-19 veranderde tevens het verwachtingspatroon van de lerende: die verwacht dat die de opleiding tenminste deels online kan volgen, aangepast aan de eigen leervoorkeur en leerdoel en aan praktische zaken als plaats en tijd. Dat is met name zo voor de verwachtingen van de cursisten die niet in een levensfase van studeren vertoeven, d.i. de essentiële doelgroep voor het levenslang leren. Deze cursisten hebben nu een duidelijke verwachting om volwaardig digitaal les te krijgen, zodat het bijkomend studeren beter combineerbaar is met andere activiteiten, zowel infrastructuurueel als didactisch. De SYNTRA hebben tijdens corona al ingezet op infrastructurele vernieuwing, en deels didactische vernieuwing, maar moeten deze lijn op korte termijn verder verdiepen en versterken.

Het project e-leren wil hier op werken en zowel de content, de methode, als de infrastructurele onderbouw van het digitaal lesgeven op het niveau brengen dat de cursist levenslang leren verwacht. SYNTRA wil haar dienstverlening versneld moderniseren naar een meer gepersonaliseerde leerweg voor de lerende en naar een hybride leeromgeving, om leren in te passen in “*the flow of life*”. SYNTRA wil inzetten op de ontwikkeling van alternatieve, door technologie ondersteunde leerwegen (*technology enhanced learning*) waarbij de lerende kan kiezen voor een hybride leerweg aangepast aan zijn leervoorkeur, leerdoel, tempo en praktische beslommingen. Uiteraard hebben de SYNTRA daarbij ook oog voor de digitale vaardigheden en/of drempels van de lerenden. Tegelijkertijd willen ze dit niet enkel als obstakel zien omdat de digitalisering/transformatie zich in alle “lagen” van de arbeidsmarkt en het dagelijks leven verder zal voltrekken.

Concreet omvat deze transitie 5 speerpunten:

1. Digitale leermix: het bepalen van de geschikte leermix per module of traject en het realiseren van de *e-content*. Hiervoor voorzien de SYNTRA een spectrum van mogelijkheden, gaande van de opname en montage van een gegeven les tot *authored content*. Dit laatste betekent dat men de leerinhoud in een digitaal leerpad vevat, gebruik makend van filmpjes, oefeningen, voortgangsmeting enz. en gemaakt met *authoring tools* als Articulate of Flowsparks. We vertrekken daarbij vanuit de e-learning taxonomie e2c*^[1], waarbij het niveau wordt bepaald door de doelgroep die we voor ogen hebben.

Niveau	Mate van uitwerking van scenario	Ontwikkeling van media	Voorbeelden
1	Geen aangepast didactisch scenario ^[2]	Geen media ontwikkeling nodig	PDF's met beperkte verwerkingsoefeningen in bijvoorbeeld H5P, quizen
2	Didactisch scenario met afwisseling van content en evaluaties	Eenvoudige illustraties met al dan niet audio (animaties, illustraties, schema's)	Ingesproken PowerPoint presentaties
3	Didactisch scenario verrijkt met audio en/of video/animaties	Gebruik van illustratie en 2D-animatie en/of eenvoudige video's	Ingesproken PPT, animaties met verwerkingsoefeningen waarop feedback wordt gegeven
4	Didactisch scenario met de lerende als centrale figuur in een beleevingsgericht leertraject met spelelementen	Gebruik van illustratie en 3D animatie en/of complexere video's	Adaptief gepersonaliseerd leerpad met toevoeging van gamification elementen en verwerkingsoefeningen waarop feedback wordt gegeven

^[1] Institut National de la Propriété Industrielle (<https://www.inpi.fr/fr>)

^[2] pedagogische benadering toegepast op de opleiding waardoor de pedagogische doelstelling kan worden bereikt door alle tussenliggende pedagogische doelstellingen te doorlopen

2. Platform: het digitaliseren van de leeromgeving in al zijn aspecten. De SYNTRA ontwikkelen digitale tools ter ondersteuning van digitale screening en evaluatie, online coaching en de online community van de lerende. De inspirerende campusomgeving krijgt een digitaal zusje in de vorm van een inspirerende online community waar cursisten elkaar stimuleren via interessante filmpjes, inspirerende contacten, een debat (digitale toog), ... E-tools maken ook screening, evaluatie, coaching en andere aspecten van het leerproces mogelijk in deze omgeving.
3. Digitale learning tools die het leerproces versterken en/of versnellen zoals geconnecteerde leerwerkkoffers, gesimuleerde leeromgeving op basis van XR.
4. Omscholen en coachen van de docenten en de omkaderende medewerkers op basis van het DigCompEdu framework (<https://ec.europa.eu/jrc/en/digcompedu>).
5. De bekendmaking aan de doelgroep van de nieuwe mogelijkheden inzake gepersonaliseerde leerweg en mixed leeromgeving.

Deze speerpunten vergen voornamelijk een forse inzet van mankracht. Daarnaast is er, in beperktere mate, de kost van licenties, externe ondersteuning en een aantal kleine investeringen. De ingrijpend gewijzigde werking van de SYNTRA op vlak van e-leren is een direct gevolg van corona, en de investeringen daarin zijn om die reden noodzakelijk en acuut. De SYNTRA zijn vandaag echter niet in staat om deze investeringen in e-tools en digitalisering zelf te dragen vanuit hun bestaande werkmiddelen. Door corona (cf. *supra*) hebben zij reeds in hun reserves moeten tasten om hun normale werking te financieren. Vandaar dat voorgesteld wordt om het via een projectsubsidie voor e-leren mogelijk te maken voor de SYNTRA om die noodzakelijke investeringen vandaag toch te realiseren.

De totaalkost is geraamd op 1,9 mio euro.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

1. FWO

In totaal is er dus een toelage nodig van 2.911 kEUR om de gewenste verlengingen te kunnen financieren. Dit bedrag wordt met 500.000 euro verminderd omwille van de minder uitgaven voor reiskosten. De total compensatie voor FWO bedraagt dan 2.411 kEUR. De middelen voor aspirant FO) moeten terecht komen op begrotingsartikel EBO-1EEB5GT-IS met als basisallocatie EBO 1EE177, de middelen voor aspirant SB) komen op hetzelfde begrotingsartikel EBO-1EEB5GT-IS, met als basisallocatie EBO 1EE178.

Gezien het een toelage betreft, zal hiervoor na de goedkeuring door de VR, overeenkomstig artikel 43, §3, eerste lid, 6° van het besluit m.b.t. de VCO, een MB opgemaakt worden door de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw.

2. FTI/Technopolis

FTI/Technopolis eindigt het boekjaar 2020 met een verlies van 801.844,16 euro. Er wordt voorgesteld het door Corona-veroorzaakte verlies voor 75% te compenseren zodat de toekomstige ontwikkeling van de organisatie niet in gevaar wordt gebracht.

De middelen ten belope van 601.383 euro, VAK en VEK, moeten herverdeeld worden naar begrotingsartikel EBO-1EGB20C-IS, basisallocatie 1EG102, ESR 4160 (dat is Begrotingsartikel en basisallocatie van de werkingssubsidie van FTI).

Gezien het een toelage betreft, zal hiervoor na de goedkeuring door de VR, overeenkomstig artikel 43, §3, eerste lid, 6° van het besluit m.b.t. de VCO, een MB opgemaakt worden door de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw.

3. SYNTRA

In de raming maken we een onderscheid tussen kosten die gerelateerd zijn aan het online leren (luik e-tool) en andere kosten, hierna genoemd 'generieke kosten'. Zowel voor het luik e-tool als voor de generieke kosten, bestaat geen overlap met de algemene werkingmiddelen die de SYNTRA van VLAIO ontvangen. Ook tussen de twee luiken onderling is er geen overlap: in de generieke kosten zijn geen uitgaven voor tools en didactiek-ontwikkeling opgenomen. De vermelde kosten zijn de meest actuele ramingen.

Uit de detailanalyse van de te compenseren kosten (bijlage 2), blijken verschillen tussen de SYNTRA onderling. Die verschillen weerspiegelen de diverse situaties waarin de verschillende SYNTRA zich bevinden. Op vlak van infrastructuur is Syntra Limburg bijvoorbeeld in een nieuwe campus gehuisvest, terwijl de gebouwen van Syntra Midden-Vlaanderen veel ouder zijn. Om die reden moest Syntra Midden-Vlaanderen tijdens corona ook bijkomend investeren in een stabielere internet- en wifi-omgeving. Op dezelfde wijze zijn er ook verschillen op vlak van specialisatie van de Syntra, qua clusters. Zo heeft Syntra West bijvoorbeeld een sterke specialisatie in Agro Food en Syntra Antwerpen in creatieve sectoren. Dit geeft ook verschillen in mogelijkheden en noden om binnen of buiten les te geven. Dergelijke verschillen in (onder meer) de bestaande infrastructuur en specialisatie, verklaren dus de verschillen over de Syntra heen in de tabellen.

Het effectief uit te betalen bedrag zal worden vastgesteld na controle door de dienst Inspectie. De coronacompensatie is pas dan definitief. De huidige werkwijze is dezelfde als die voor de corona compensatie die de SYNTRA in het najaar ontvingen, toen nog vanuit het departement WSE (VR 18 december 2020). De verantwoording gebeurt op basis van de kostenrubrieken in de grootboekrekeningen en zal door de dienst Inspectie van VLAIO gecontroleerd worden.

3.1. Generieke kosten

Extra uitgaven

De SYNTRA ondervinden verhoogde uitgaven voor het veilig organiseren van cursussen op de campus (beschermingsmaterialen, onderhoudsmaterialen, bewegwijzering, ...).

Anderzijds kwamen er ook extra marketingkosten, extra kosten voor het organiseren van een virtuele opendeurdag ...

Gederfde inkomsten

De SYNTRA zijn genooddaakt inschrijvingsgelden terug te betalen wegens het niet kunnen opstarten of moeten annuleren van cursussen, enerzijds omdat cursisten afhaken, anderzijds omdat lokalen naar de veiligheidsnormen niet groot genoeg zijn voor het aantal ingeschreven cursisten.

Daarnaast derven ze ook middelen ten gevolge van verminderde huurinkomsten van derden voor lokalen en/of burelen en ten gevolge van het stopzetten van alle cafetaria- en catering-activiteiten.

Extra docentkosten

Veel praktijkgerichte opleidingen kunnen niet in volle bezetting doorgaan, o.w.v. de social distance regels. Bijgevolg worden de klassen opgesplitst in kleinere groepen, waardoor docenten meermaals ingezet moeten worden.

In sommige sectoren kan het werkplekieren niet doorgaan, waardoor alternatieven moeten gezocht worden, wat extra docentkosten meebrengt.

Extra personeelskosten

Extra kosten zijn er gekomen als gevolg van het faciliteren van thuiswerk enerzijds, en de noodzakelijk verhoogde bemanning van de eerstelijns klantenservice, die overspoeld wordt met allerhande vragen van cursisten, (verschoven) lesdata, locaties ... en van de teams die organisatorisch instaan voor de lessenroosters. Daarnaast waren er ook extra personeelskosten voor opgelegde activiteiten van de preventieadviseur, en werden in sommige SYNTRA ook mensen ingezet als steward of begeleider in de campussen.

3.2. Kosten gerelateerd aan het online leren – E-tool

Extra uitgaven

Voor het organiseren van het online lesgeven zijn extra kosten voorzien voor het online leerplatform Big Blue Button – Moodle, een performant draadloos netwerk, digitale leslokalen met smart boards, streaming functionaliteiten en conference mogelijkheden, adequaat uitgeruste videostudio's om op professionele wijze webinars, online cursussen ... vorm te geven, camera's voor life opnames, schermen, headsets, laptops, licenties, ...

Extra docentkosten

Extra kosten zijn er om de docenten te begeleiden in het online lesgeven, wegwijs te maken in het gebruik van het leerplatform, digitale tools aan te reiken ...

Extra personeelskosten

Er wordt extra personeel ingezet om de cursisten te begeleiden in de virtuele leeromgeving, het operationeel houden van het leerplatform, het opstarten van e-learning,... Anderzijds wordt ook ingezet om de digitale skills van de interne medewerkers aan te scherpen.

Update gemaakte en geraamde kosten¹

	AB	BXL	LIM	MVL	WEST	TOTAAL
Extra kosten materiaal / infrastructuur	167.006,08	92.246,97	163.337,22	276.569,21	264.090,46	963.249,94
Extra personeelskosten	146.169,40	19.088,86	264.433,12	224.813,60	305.921,00	960.425,98
Extra docentkosten	80.520,00	6.600,00	56.705,00	147.785,00	136.015,00	427.625,00
Niet ontvangen inkomsten	48.727,00	29.108,72	210.504,28	110.242,50	159.861,00	558.443,50
TOTAAL	442.422,48	147.044,55	694.979,62	759.410,31	865.887,46	2.909.744,42

¹ Cijfers zijn een prognose tot juni 2021 i.k.v. conona-periode

Bovenop deze directe kosten komen de investeringen in sterke tools rond e-leren. Hiervoor wordt een budget van 1,9 miljoen euro gevraagd, eveneens naar beslissing Vlaamse Regering toe te detailleren in projectaanvraag met gedetailleerde, controleerbare kostenposten. Voor de e-tools worden in dit dossier geen extra middelen toegekend.

In totaal is het budget voor de Syntra dan 2.909.744,42 €.

Deze middelen kunnen toegevoegd worden aan het Fonds voor Innoveren en Ondernemen, begrotingsartikel ECH-1ECB5CA-WT, rubriek 1EC3BB voor ondernemerschapstrajecten Syntra.

Motivering en beschrijving van de kosten zijn toegevoegd in de bijlagen 1 tot 4 bij deze nota.

4. Samenvatting financieel

Samengevat bedragen de gevraagde compensaties:

FWO	2.411.000,00
FTI	601.383,00
Syntra	2.909.744,42
TOTAAL	5.922.127,42

Op de begroting 2021 is op begrotingsartikel CB0-1CBG2AB-PR, basisallocatie 1CB033 0100 een provisie ingeschreven t.b.v. de Corona-pandemie. Hiervan zal, na goedkeuring door de VR, voor het jaar 2021 door middel van een Corona-herverdelingsbesluit, volgens onderstaande opsplitsing, de nodige VAK en VEK middelen herverdeeld worden:

Begrotingsartikel	Ent.	Basis-allocatie	ESR	VAN		NAAR	
				VAK	VEK	VAK	VEK
CB0-1CBG2AB-PR	CB0	1CB033	0100	5.922.127,42	5.922.127,42		
EB0-1EEB5GT-IS (FO FWO)	EB0	1EE177	4170			1.305.500,00	1.305.500,00
EB0-1EEB5GT-IS (SB FWO)	EB0	1EE178	4170			1.105.500,00	1.105.500,00
EB0-1EGB20C-IS (FTI)	EB0	1EG102	4160			601.383,00	601.383,00
ECH-1ECB5CA-WT (ondernemerschapstrajecten Syntra)	ECH	1EC3BB	4430			2.909.744,42	2.909.744,42
Totaal				5.922.127,42	5.922.127,42	5.922.127,428	5.922.127,42

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd bekomen op 27 mei 2021.

Het begrotingsakkoord werd toegekend op **XXX**

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het ontwerp heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten van de Vlaamse Overheid. Het akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling is bijgevolg niet vereist.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- personeel: het ontwerp heeft geen weerslag op het gebied van personeelsinzet;
- werkingsuitgaven: het ontwerp heeft geen weerslag op de lopende uitgaven;
- investeringen en schuld: het ontwerp heeft geen investeringen als gevolg;
- ontvangsten: het ontwerp resulteert niet in bijkomende ontvangsten.

Conclusie: het ontwerp heeft geen weerslag op de werking van de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na goedkeuring van deze nota, zal een herverdelingsbesluit opgemaakt worden via de maandelijkse Corona-herverdelingen van het Departement FB, en zullen de middelen overgezet worden naar de betrokken begrotingslijnen.

Aansluitend zullen de toelagen aan FWO en FTI/Technopolis geregeld worden via een MB door de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te geven aan de voorgestelde compensaties t.b.v. FWO, FTI/Technopolis en de Syntra's;
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettair beleid, te gelasten met de opmaak en uitvoering van een herverdelingsbesluit, houdende de herverdeling van begrotingsartikelen vanuit een provisioneel krediet van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2021;
- 3° de Vlaamse minister van Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid te gelasten uitvoering te geven aan de maatregelen opgenomen in deze nota aan de Vlaamse regering.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw

Hilde CREVITS

Bijlagen:

1. Bijlage 1: SYNTRA – 1. Toelichting Update coronadossier Q1-Q2-2021;
2. Bijlage 2: SYNTRA – 2 Analyse compensatiekosten 2021 04 29 DEF;
3. Bijlage 3: SYNTRA – 3 DEF Ondertekend aanvraagformulier VLAIO E-tools in de hybride leeromgeving;
4. Bijlage 4: SYNTRA – 4 DEF Begroting VLAIO E-tools in de hybride leeromgeving;
5. Het advies van de Inspectie van Financiën;
6. Het begrotingsakkoord.